

 Національний технічний університет України «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»	Емблема кафедри (за наявності)	Назва кафедри, що забезпечує викладання
Мовленнєвий етикет як компонент соціокультурної компетенції перекладача (Силабус)		Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

Реквізити кредитного модуля

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>
Освітня програма	<i>Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</i>
Статус дисципліни	<i>Вибіркова</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>4 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити (120 год) 8 год – аудиторна робота, 112 год – СРС</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік</i>
Розклад занять	<i>http://rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська/англійська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Практичні: доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови Калита Алла Андріївна
Розміщення курсу	Необхідні матеріали розміщено на відповідних сторінках викладачів в Електронному Кампусі, а також створено Class room: https://classroom.google.com/c/Mjl2ODg2ODE5ODc1?cjc=hqqg7zn

Програма кредитного модуля

1. Опис кредитного модуля, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предмет кредитного модуля «Мовленнєвий етикет як компонент соціокультурної компетенції перекладача» становлять: загальні норми культури усного англійського мовлення, які зумовлюють взаємодію вербальних і невербальних засобів, та формування у студентів навичок їхнього використання у мовленнєвій і професійній практиці перекладача, а також інтерпретації змісту мовлення в різних ситуаціях спілкування.

Метою кредитного модуля є формування у студентів навичок використання сучасної англійської мови в контексті норм міжкультурного усного мовлення на базі знань про: систему культури спілкування та її історію; комплекс елементів мовленнєвого етикету, які регулюють комунікативну поведінку носіїв української та англійської мов; риторичні, стилістичні й мовні норми і прийоми та стратегії і тактики, типові для різних комунікативних ситуацій. Ця дисципліна дозволить студентам прогнозувати сценарії і моделі перебігу комунікації шляхом аналізу соціокультурної поведінки співрозмовників.

Після засвоєння кредитного модуля студенти мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

1. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо (оволодіння навичками подолання лексико-граматичних і функціонально-стилістичних труднощів перекладу з французької мови українською).

2. Створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами (застосування основних лексико-граматичних та синтаксичних трансформацій: компресії, компенсації, генералізації, конкретизації, антонімічного перекладу, описового перекладу, логічного розвитку понять тощо).

3. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування для розв'язання фахових комунікативних завдань у різних сферах професійної діяльності (оволодіння навичками аудіювання тексту, призначеного для перекладу, навичками трансформації, переключення з однієї мови на другу).

4. Вести ділову комунікацію усно і письмово, редагувати, реферувати й анотувати різножанрові тексти державною та іноземними мовами (оволодіння навичками техніки перекладу та техніки перекладацького запису для здійснення послідовного перекладу).

5. Володіти різними видами стратегій, методів та прийомів для здійснення ефективної перекладацької діяльності одноосібно і в команді.

2. Пререквізити та постреквізити кредитного модуля (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Необхідною умовою для успішного засвоєння кредитного модуля є володіння англійською і українською мовою на рівні B2, базовими знаннями з перекладу. Знання, уміння і досвід, здобуті у процесі навчання цієї освітньої компоненти, розширюють можливості подальшого оволодіння таким освітнім компонентом, як "Навчальна (перекладацька) практика".

3. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу та видами занять		Контрольні заходи	
	кредитів	годин	практичні	СРС	МКР	Семестрова атестація
Заочна	4	120	8	112	-	Залік

Тематичний план освітнього компоненту

Розділ 1. Компоненти культури мовленнєвого спілкування

Тема 1.1. Історія і походження мовленнєвого етикету. Типи етикету. Культура спілкування як цільова настанова в курсі перекладу.

Тема 1.2. Мовленнєвий етикет, його функції та комунікативні формули. Стратегії ввічливості.

Тема 1.3. Британський мовленнєвий етикет. Український мовленнєвий етикет.

Розділ 2. Використання вербальних і невербальних засобів етикетного мовлення у професійній практиці перекладача.

Тема 2.1. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості (вибачення, подяки, вітання, прощання тощо).

Тема 2.2. Інтонційні моделі етикетного мовлення у різних ситуаціях спілкування.

Тема 2.3. Лексико-стилістичні норми мовленнєвого етикету. Ідіоматичні вирази та евфемізми в етикетному мовленні.

Тема 2.4. Невербальні засоби етикетного мовлення як маркери відповідності соціально-психологічній ситуації: мода, зовнішній вигляд, рухи, манери поведінки за столом тощо.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна:

1. Соколец І.І. Мовленнєвий етикет як складова підготовки вчителя іноземної мови (англійською мовою) – *Speech Etiquette for Language Teacher Training*. Навч. посібник. К.: Вид. Центр КНЛУ, 2006. 134 с.

2. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: навч. посібник. Київ: Каравелов, 2010. третє видання. 351 с.

Додаткова:

2. Обучения этикету иноязычного повседневного, педагогического и делового общения в языковом вузе / О.Б. Тарнопольський, Л.С. Димова. *Иноземні мови*. 1999. №1. С. 29-31.

3. Brown P. Politeness: Some Universals in Language Usage / P. Brown, S. C. Levinson. Cambridge, 1987. 345 p.

4. Christopher T. Effective Speaking: Communicating Speech / T.Christopher, P. Resnick, QUALCOMM Incorporated, 2007. 288 p.

5. Dorothea J. The Little Book of Etiquette / J.Dorothea. London, 2005. P. 128.

6. Knapp M. Communication in Human Interaction / M. Knapp, J.I. Hall. 1997. 482 p.

7. Littlejohn S.W. Theories on Human Communication / S.W. Littlejohn. New York: Harcourt Brace College Publishers, 1997. 395 p.

Література знаходиться у бібліотеці НТУУ "КПІ ім. Ігоря Сікорського", методичному кабінеті кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови та в електронному кампусі.

Навчальний контент

5. Методика опанування кредитного модуля (освітнього компонента)

Силабус кредитного модуля «Мовленнєвий етикет як компонент соціокультурної компетенції перекладача» розроблений на основі принципу системності та послідовності, який пов'язаний як з організацією процесу опанування навчального матеріалу, так і з системою дій здобувачів щодо його засвоєння, що дозволяє передбачити необхідні навчальні завдання та види діяльності, які потрібні для підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих до європейського та світового науково-освітнього простору фахівців ступеня доктора філософії з філології, здатних до самостійної науково-дослідної, науково-інноваційної, організаційно-управлінської, перекладацької та педагогічної діяльності в галузі гуманітарних наук. Зазначена стратегія передбачає вибір відповідних методів і форм навчання з урахуванням особистісно-орієнтованого та антропоцентричного підходів, створюючи сприятливі умови для творчого розвитку особистості здобувача та його автономності.

Силабус побудований таким чином, що для вивчення кожної наступної теми студентам необхідно застосовувати знання й уміння, отримані в попередній. Лише в такій послідовності здобувачі вищої освіти можуть отримати професійні знання, необхідні для кожного етапу здійснення науково-дослідної (пошук, систематизація і критичний аналіз інформації) та перекладацької (перед- і постперекладацький аналіз, перекладацькі прийоми й техніки) діяльності.

З метою засвоєння студентами матеріалу та формування у них відповідних компетентностей, навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача й студента.

Під час навчання застосовуються:

- стратегії активного, колективного навчання;
- особистісно-орієнтовані розвиваючі технології, засновані на активних формах і методах навчання (робота у парах, мозкового штурму, рольова гра, дискусія тощо);
- інформативно-рецептивний метод (демонстрація, розповідь, пояснення, бесіда у словесній, наочній та практичній формах);
- репродуктивний метод, що передбачає відтворення способів діяльності за визначеним

алгоритмом;

- метод проблемного викладу (постановка проблеми і визначення шляхів її розв'язання, з урахуванням пізнавальних суперечностей та здійснення самостійного пошуку (в процесі проблемної розповіді, проблемно-пошукової бесіди, виконання проблемно-пошукових вправ).

Усі методи навчання опосередковано спрямовані також на формування навчально-стратегічної компетентності студента, зокрема на розвиток метакогнітивної свідомості (процес організації, реалізації, контролю та корегування своєї навчальної діяльності).

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту кредитного модуля та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта та Viber, за допомогою якого:

- спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом;
- здійснюється надання зворотного зв'язку студентам стосовно навчальних завдань та змісту освітньої компоненти;
- оцінюються навчальні завдання студентів;
- ведеться облік виконання студентами плану освітньої компоненти, графіку виконання навчальних завдань та оцінювання студентів.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань, а також обладнання (проектор та електронні презентації).

№ практичного заняття	Зміст навчальної роботи	Аудиторних годин	Рекомендований час СРС	Індивідуальні заняття
1	Розділ 1. Компоненти культури мовленнєвого спілкування Тема 1.1 Історія і походження мовленнєвого етикету. Типи етикету. Культура спілкування як цільова настанова в курсі перекладу. Практичне заняття 1. Історія і походження мовленнєвого етикету. Типи етикету. Культура спілкування як цільова настанова в курсі перекладу.	2	35	
2	Практичне заняття 2. Тема 1.2. Мовленнєвий етикет, його функції та комунікативні формули. Стратегії ввічливості. Тема 1.3. Британський мовленнєвий етикет. Український мовленнєвий етикет.	2	35	
3	Розділ 2. Використання вербальних і невербальних засобів етикетного мовлення у професійній практиці перекладача. Тема 2.1. Використання формул мовленнєвого етикету. Формули ввічливості (вибачення, подяки, вітання, прощання тощо). Тема 2.2. Інтонаційні моделі етикетного мовлення у різних ситуаціях спілкування. Тема 2.3. Лексико-стилістичні норми мовленнєвого етикету. Ідіоматичні вирази та евфемізми в етикетному мовленні. Тема 2.4. Невербальні засоби етикетного мовлення як маркери відповідності соціально-психологічній ситуації: мода, зовнішній вигляд, рухи, манери поведінки за столом тощо.	2	36	
4	Практичне заняття 4.	2	6	

	Підвищення рейтингу. Залік			
	Всього	8 год	112 год	

6. Самостійна робота студента

Вивчення дисципліни включає такі види самостійної роботи:

- підготовка до практичних занять;
- підготовка до заліку.

Рекомендований час на підготовку до практичного заняття – 4 год. СРС; заліку – 6 год. СРС.

Політика та контроль

7. Політика кредитного модуля (освітнього компонента)

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на практичних заняттях – за активну участь у них відповідно до тематики заняття та виконання домашніх завдань. Детальніше за посиланням:

http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_semestr_kontrol.pdf.

Пропущені контрольні заходи

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень. Детальніше за посиланням:

http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_semestr_kontrol.pdf.

Інклюзивне навчання

Кредитний модуль «Мовленнєвий етикет як компонент соціокультурної компетенції перекладача» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору чи слуху, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою

Навчальний матеріал вивчається французькою мовою з елементами української (у процесі перекладів).

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Процедура оцінювання результатів навчання за цим освітнім компонентом, форми контролю і рейтингова система оцінювання регламентовані Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>) та Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати навчання з дисципліни оцінюються за PCO першого типу, тобто підсумкова оцінка здобувача формується на основі виконання всіх завдань, передбачених контрольними заходами. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання та поточний контроль. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на практичних заняттях, а також за написання підсумкової контрольної роботи в кінці семестру. *Рейтинг* здобувачів з освітнього компоненту складається з балів, отриманих за:

- 1) роботу на 3 практичних заняттях (на 4-му занятті – написання контрольної роботи) – 16,7 бали;
- 2) підсумкову контрольну роботу (виконується на 4-му практичному занятті) – 50 балів.

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на практичних заняттях	50%	16,7	3	50
2.	Виконання підсумкової контрольної роботи	50%	50	1	50
	Всього				100

Максимальна загальна кількість балів, які може отримати студент по закінченні вивчення кредитного модуля становить 100 балів.

Робочі матеріали

1. Практичні заняття.

При визначенні $t_{пз}$ враховуємо 2 години аудиторних занять і 35,3 години СРС, пов'язаних з цими заняттями. Таким чином, $t_{пз} = 37,3$ год.

2. Підсумкова контрольна робота.

Підсумкова робота охоплюють 3 заняття, що дорівнює 6 год аудиторних та 106 год СРС. Таким чином, $t_{пк} = 112$ год

Визначаємо орієнтовні значення вагових балів із розрахунку 100-бальної шкали PCO за формулою

$$C_{тк} = 3 \times 37,3 + 112 = 223,9$$

$$R_{пз} = 37,3 \times 100 / 223,9 \approx 16,65$$

$$R_{пк} = 112 \times 100 / 223,9 = 50$$

Робимо корегування

$$3 \times 16,7 + 50 = 100$$

$$R_{пз} = 16,7$$

$$R_{пк} = 50$$

Визначаємо шкалу балів за відповідні рівні оцінювання з кожного виду контролю. З урахуванням межових значень 0,9 – 0,75 – 0,6 – 0 маємо такий розподіл:

Практичні заняття.

«відмінно» - 15 – 16,7 бали;

«добре» - 12,5 – 14,9 бали;

«задовільно» - 10 – 12 бала;

«незадовільно» - 0 балів.

Підсумкова робота.

«відмінно» - 45 – 50 балів;

«добре» - 37,5 – 44,9 балів;

«задовільно» - 30– 37 балів;
«незадовільно» - 0 балів.

Основні критерії оцінювання роботи здобувачів

1. Робота на практичних заняттях

Практичні заняття мають на меті застосування здобутих знань на практиці. Кожна відповідь студента передбачає виконання практичного перекладацького завдання з теми та вміння обґрунтувати його виконання.

- **«відмінно»**, безпомилкове виконання всіх завдань з різних видів комунікативних діяльності відповідно до вказаних критеріїв, що передбачає обґрунтованість відображення комунікативних намірів та форм їхньої реалізації з повною реалізацією завдання і використанням мовних засобів, відповідно до комунікативного наміру, та правильність вживання різноманітних граматичних структур, стилістичних і риторичних засобів згідно вимог навчальної програми курсу (1-2 незначні помилки) *15 – 16,7 балів*;

- **«добре»**, недостатня комунікативна компетенція в межах будь-якого одного (частково) з визначених критеріїв оцінювання рецептивних та продуктивних вмінь при виконанні завдань (1 груба та 3-4 незначні помилки) – *12,5 – 14,9 бала*;

- **«задовільно»**, недостатня комунікативна компетенція в межах будь-якого одного (повністю) або двох (частково) з визначених критеріїв оцінювання завдань з різних видів мовленнєвої діяльності (2-3 грубих та 4-5 незначних помилок) - *10 – 12 бала*;

- **«незадовільно»**, незадовільна відповідь (менше 60% потрібної інформації, не відповідає вимогам на задовільно) та/або значні помилки – 0 балів.

2. Підсумкова контрольна робота

Максимальна кількість балів за контрольну роботу становить 50 балів.

Критерії оцінювання:

- **«відмінно»** (45 – 50 балів) – коректне виконання всіх завдань, що демонструє глибоке розуміння предмету вивчення й повну сформованість фахових компетентностей за відповідним освітнім компонентом, зазначених у п. 1 цього силабусу (виконання всіх завдань модульної контрольної роботи обсягом не менше 90 % коректної інформації);

- **«добре»** (37,5–44,9 балів) – виконання всіх завдань з деякими помилками та/або неточностями, які свідчать про ґрунтовне розуміння теоретичних основ дисципліни й сформованість фахових компетентностей за цим освітнім компонентом на високому рівні (не менше 75% потрібної інформації);

- **«задовільно»** (30–37 балів) – неповне виконання завдань модульної контрольної роботи з низкою помилок та/або неточностей, при якому студент демонструє фрагментарні знання з дисципліни виконання всіх завдань (не менше 60% потрібної інформації);

- **«незадовільно»** (0 балів) – незадовільне виконання завдань, що свідчить про недостатню сформованість передбачених фахових компетентностей, знань і вмінь (менше 60% потрібної інформації) або невиконання завдання.

Результати поточного контролю оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (електронною поштою або через Telegram/Viber/ WhatsApp) і обов'язково проставляються викладачем в Електронному кампусі в модулі «Поточний контроль».

Умови допуску до семестрового контролю

Максимальна сума балів стартової складової складає 60. Необхідною умовою допуску до заліку є зарахування всіх практичних занять і стартовий рейтинг не менший, ніж 40 балів.

Семестровий контроль

Здобувачі, які отримали не менш ніж 60 балів рейтингу дисципліни мають право отримати зароблені бали. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менш 60 балів, але більше 40, а також ті, хто хоче підвищити оцінку у системі ECTS, виконують залікову контрольну роботу.

Залікова контрольна робота

Ваговий бал залікової письмової роботи оцінюється у 100 балів. Вона проводиться в усно-письмовій формі, складається з двох практичних завдань.

Практичні завдання розподілено за формою матеріалу для перекладу

Перше практичне завдання (письмово) – переклад запропонованого мономодального матеріалу.

Ваговий бал за 1 практичне завдання - 45 балів.

Критерії оцінювання 1 практичного завдання.

«відмінно» 40 – 45 балів; точне виконання практичного завдання з опорою на теоретичні знання, повний переклад тексту;

«добре» 34 – 39 балів; недостатньо точне виконання практичного завдання, недостатньо повний дискурсивний аналіз тексту, неповний переклад;

«задовільно» 27 – 34 балів; неточне виконання практичного завдання, неповний переклад тексту, допущено помилки;

«незадовільно» 0 балів; невиконання практичного завдання, відсутність перекладу.

Друге практичне завдання (письмово) – переклад запропонованого мультимодального матеріалу.

Ваговий бал за 2 практичне завдання - 55 балів.

Критерії оцінювання 2 практичного завдання.

«відмінно» 49 – 55 балів; точне виконання практичного завдання з опорою на теоретичні знання, повний переклад тексту;

«добре» 41 – 48 балів; недостатньо точне виконання практичного завдання, недостатньо повний переклад;

«задовільно» 33 – 40 балів; неточне виконання практичного завдання, неповний переклад тексту, багато помилок;

«незадовільно» 0 балів; невиконання практичного завдання, відсутність перекладу.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Менше 30, або не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з кредитного модуля (освітнього компонента)

Відповідно до Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, **набутих у неформальній / інформальній освіті** студенти мають можливість зарахувати результати свого навчання у інших формах освіти (наприклад, сертифікати про проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою). Детальніше: https://document.kpi.ua/files/2020_7-177.pdf

Робочу програму кредитного модуля (силабус):

Укладено

професор кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови, докт. філол. наук, професор
Калита Алла Андріївна

Ухвалено кафедрою теорії, практики та перекладу англійської мови ФЛ (протокол № 1 від
30.08.2021 р.)

Погоджено Методичною комісією ФЛ (протокол № 1 від 30.08.2021 р.)